Setkání s Kristem staví na nohy

Původ materiálu
Jana Hofmanová
Pořadí v lekci
24

Téma

Ježíš dává poznat, kam až sahá Boží moc a co pro nás znamená jeho milost: uzdravuje tam, kde se zdá, že je jen samota a nehybnost.

Cíle

- Děti uslyší příběh o tom, že Ježíš proměňuje život bezmocného člověka.
- Děti si všimnou, že jsou kolem nás lidé, kteří potřebují pomoc a zamyslí se nad našimi možnostmi pomoci.
- Děti se zamyslí nad tím, že i slovo (Slovo) staví na nohy a společně připraví kartičky jako dárky pro členy sboru.

Pro učitele

Biblický text: J 5,1–9 (10–18)

Výkladové poznámky

Z textu není jasné, o jaké židovské svátky se jednalo.

Ovčí brána a rybník **Bethesda s pěti sloupořadími:** Zatímco o autentičnosti těchto jmen a jejich významu panují otazníky, tak lokalita, která odpovídá evangelijnímu popisu a kde se zřejmě odehrávaly všelijaké rituální a léčebné lázně se v Jeruzalémě při archeologickém průzkumu skutečně našla; jednalo se o dvě nádrže na vodu nedaleko nynějšího kostela sv. Anny, které byly obklopené kolonádami, přičemž pátá kolonáda byla na mohutné hrázi mezi nimi.

Není zřejmé, že by **třicet osm let nemoci** mělo nějaký symbolický význam; evangelista sám to dál shrnuje prostě jako dlouhou dobu.

Úskalí

Naše provázení tímto biblickým příběhem by nemělo příliš strhnout pozornost jenom na „kouzelný rybník.“ Na druhou stranu ale není třeba nijak věc umenšovat nebo popírat. Evangelia samotná uvádějí uctivě, že „anděl Páně čas od času vířil vodu“ (v.4) — možná měla voda blahodárné účinky, podobně jako v lázních, ale zároveň uzdravující moc při tom byla zkrátka přičítána Hospodinu. To můžeme přece koneckonců o lázních s klidným svědomím povědět také.

Pokud děti zaujme právě rybník Bethesda, je možné využít to jako odrazový můstek a upozornit, že se stalo ještě něco mnohem úžasnějšího: Pro toho dlouhodobě nemocného člověka nebylo dokonce ani takovéhle zvláštní místo nic moc platné, pořád mu uzdravení zůstávalo jakoby nepřístupné. Ale když přišel Ježíš a oslovil ho, setkal se ten člověk s Boží mocí úplně, přesně tak, jak to potřeboval.

Jedná se o další příběh o uzdravení v sobotu. Ta okolnost je v kontextu evangelia důležitá a soustředí se na ni i následující dialog (J 5,10–17), ale při dnešním setkání tuhle rovinu upozadíme ve prospěch motivu uzdravení.

Je třeba počítat s tím, že děti možná mají ve svém okolí nebo v rodině někoho na vozíku, nebo nemohoucího a příběh v nich může vzbudit otázku, proč Ježíš neuzdraví i tyto lidi. Je dobré dát dětem na vědomí, že jejich otázku chápete, a že je dobře, když na to tak myslí. Vyhněte se výmluvám, klidně přiznejte, že nevíte o všem, co s námi má Pán Bůh na mysli, ale ujistěte je o své naději, že o nás o všech, i když nás něco trápí nebo bolí, Pán Bůh ví. Upřímnost je přesvědčivější než složité konstrukce.

Ze stejného ohledu nepoužívejte nálepky („chromý, invalida, mrzák, chudák…“) ale zkuste mluvit s respektem prostě o člověku; např. „člověku, který nemohl chodit“ atd.

Odkazy

Biblické odkazy: Mk 2,1–12; Mt 9,1–7; Sk 3,1–9; Sk 14,5–10;

Feinberghová Vamoshová, Miriam: *Každodenní život v Ježíšově době.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009.

Zumstein, Jean: *Slovo v setmělém světě.* Třebenice: Mlýn, 1995.

Gastaldiová, Silvia — Musattiová, Claire: *Lidé bible — život a zvyky.* Praha: Kalich, 2008 (s. 104).

Odkazy na starší přípravky, pracovní materiály a další najdete pod textem úlohy.

Pro děti

Předškolní a mladší školní děti

Rozhovor s předváděním

Posaďte se do kroužku. Doprostřed položte modrý list papíru.

Tahle barva mi něco připomíná… nebe… květy pomněnky a chrpy… polštářek, na kterém odpočívám, tričko, které má na sobě Péťa… co by nám mohla ještě připomínat?

Nechte na to přijít děti: Vodu!

Položte k modrému papíru hůl.

Víte co by to mohlo být? *Nechte děti, aby si hůl osahaly, nebo opatrně vyzkoušely.*

A jestlipak někdo ví, proč tu máme dnes vodu a hůl? *(Děti mohou hádat.)* Dnes si budeme vyprávět příběh o Ježíšově setkání na místě, které se jmenovalo Bethesda. Blížily se svátky, když Ježíš přišel do Jeruzaléma a navštívil to místo, kde byl takový rybník, nebo nějaká lázeň (víte co to je lázeň?). Lidé, právě i ti, kteří potřebovali k životu takovouhle hůl, tam přicházeli s nadějí, že se tam uzdraví. A byli tam i jiní: neslyšící, slepí, ti kteří nemohli dýchat, hýbat rukou…

(Při vyprávění předvádíme tak, že se dotýkáme zmíněných částí těla a děti mohou hádat jací nemocní lidé tam byli.)

Ale jednomu z těch lidí už ani ta hůl nepomáhala, ani ta voda, protože mu nepomáhali žádní lidé, aby se v té vodě mohl umýt. Co myslíte, co ho trápilo víc: to, že byl nemocný a nemohl chodit, nebo to, že na to byl sám? Co je horší?

Děti si mohou vyzkoušet přenést někoho, kdo bude dělat, že nemůže chodit. Jaké to bylo? Pointa: pojmenujeme, jaká pomoc je potřeba, že jsou tu překážky, co všechno nemocný nemůže; každá pomocná ruka a blízkost je dobrá.

Jenže tenhle nemocný člověk prý nikoho neměl. Až do chvíle, než k tomu rybníku Bethesda přišel Ježíš.

Doprostřed můžeme postavit svíci a zapálit ji. (Nebo obrázek, symbol odkazující ke Kristu)

Pro toho člověka se všechno změnilo.

Ale nebylo to samo sebou, rázem jako kouzlo. Ježíš se ho zeptal: Chceš být zdráv? Asi bylo důležité, aby to ten člověk Ježíši — ale také sobě pověděl, v čem je to jeho trápení. Konečně to mohl někomu svěřit! Vypadalo to, že nemá člověka, kterému by to řekl, který by mu pomohl, a že sám nic dělat nemůže. Možná už ani nemá chuť to zkusit, asi jako jste smutní, když vám už dlouho nejde cvičení na klavír nebo matematika a nejraději byste to vzdali… Ale teď najednou má komu své trápení povědět, teď najednou se ho někdo ptá a nabízí mu pomoc! To je velká věc, že?

Ježíš mu řekl: „Vstaň, vezmi své lehátko a choď.“ A najednou ten člověk poznal, že je zdravý; vzal si své lehátko a procházel se, takže všichni viděli, že je zdravý. Později vyhledal Ježíš toho člověka v chrámě a řekl mu: „Podívej se, jsi zdravý, tak jdi. A nevzdaluj se od Pána Boha, nehřeš, aby tě nepotkalo něco horšího!“

V obrázkové bibli můžeme dětem připomenout i jiné příběhy, kdy Ježíš někoho uzdravil, nebo mu zvěstoval odpuštění.

Co že to Ježíš nemocnému řekl?

Zkusme taky vstát. Myslíte, že ten uzdravený člověk měl radost? Možná si povyskočil… Vezmeme se za ruce a společně se pomodlíme nebo zazpíváme písničku.

Pomůcky: Modrý list papíru nebo látky, hůl (francouzská hůl, kus větve…), obrázková bible, svíce.

Vyprávění

Oči všech se upíraly ke zvířené hladině. Vlny se ještě pořád houpaly a přeskakovaly přes okraj hráze, ale ve vodě už nikdo nebyl. Ten veliký mumraj skončil před chvílí a teď už jsou všichni z vody venku. Poslední vylezl stařičký Matouš a usedl zpátky na svou trochu omšelou podložku. Bolavou nohu podložil pěkně složeným šátkem jako by to byla vzácnost. Snad se mu teď uleví. Snad taková koupel tady v Jeruzalémě pomůže, aby se zase mohl vypravit na cestu do Betánie a navštívit své přátele.

Tak jako Matouš doufali všichni. Rufus, který byl od narození sehnutý a nikdy se nenaučil pořádně chodit…, Marie, na kterou se převrhl vůz a od té doby ji musejí nosit na lehátku…, Alžběta s dítětem, které se narodilo dřív než je obvyklé, a tak je slaboučké. Ti všichni a mnoho dalších přicházeli den co den k rybníku Bethesda u Ovčí brány. Upírali své oči k hladině a doufali, že právě tam je Hospodin zachrání. Když se omyjí, jakmile voda začne bublat a šplouchat. Každý tam chtěl být, ale kdo přišel anebo se spíš přibelhal a připlazil později, na toho už nezbylo místo. Ani bublinka. Proto ten mumraj pokaždé, když voda začala vířit. Byly to hotové závody!

A tak i teď Matouš, Alžběta, Rufus i Marie upírají oči k hladině. Hlavně vystihnout ten správný okamžik, nezmeškat tu příležitost až se voda zase začne třást!

Počkejte! Co to… Ale ne. To byl jenom planý poplach.

Lidé se pomalu dávají do řeči, odpolední sluníčko je zmáhá únavou, a tak už někteří začali podřimovat.

A teď! Honem! Vstávejte, utíkejte! Všichni se hrnou, sunou, plazí a plácají k vodě, která se rozvířila…

Všichni až na jednoho.

Mezi sloupy na hrázi polehává… kdo to je? Nikdo už nezná ani jeho jméno. Lidé si zvykli, že je tam pořád, už pěkných pár měsíců. Ten nikoho neohrozí. Sám se ani nehne, prý je takhle nemocný už 38 let a nemá nikoho, kdo by mu pomáhal.

Hurá, tentokrát byl první Rufus! Snad ho záda brzy přestanou bolet. I mnoho dalších se do vody dostalo.

Ale nemocný mezi sloupy jen smutně leží. Závidí jim? Spíš si připadá zahanbeně, zbytečně.

Najednou se pohledy všech obrátily k němu. Co se to děje? Po chodníčku přichází Ježíš a namířil si to zrovna mezi sloupořadí k tomuhle člověku. Procházel kolem a zahlédl ten mumraj a tu tlačenici o Boží pomoc a také toho člověka, který zůstával stranou a nemohl se k ní přidat.

„Chceš být zdráv?“ zeptal se ho Ježíš. Taková divná otázka!

A možná nebyla tak divná. Co myslíte, proč se Ježíš takhle zeptal?

Třeba už ten člověk ztratil chuť někoho volat, třeba už ani ve změnu nedoufal. I to je důležité, abychom sobě i Ježíši uměli povědět, co chceme, jak to s námi je. To dobré ale i to co nás trápí. A je to moc důležité, abychom se uměli spolehnout, že nás Ježíš slyší, a že nás posílí.

A tak, když nemocný člověk vyznal svou bezmoc, že nemá na koho se obrátit, Ježíš mu řekl: Vstaň a choď! A představte si: Boží moc toho člověka postavila na nohy!

Co všechno teď může udělat; jak se změnil jeho život?

Aktivita: Můžete s dětmi vyrobit lůžko, na kterém nemocný člověk lehával. Buď jedno větší společné, nebo každý svoje, třeba jako záložku. Jeden list čtvrtky papíru přehneme a nastříháme od vzniklého hřbetu ke krajům po celé šířce (vznikne jakoby hřeben). Papír rozložíme a vzniklou osnovou proplétáme proužky barevných čtvrtek. Je možno „tkát“ i ve

skupince, přičemž každý přidává jinou „svou“ barvu.

Starší školní děti

Práce s rolemi

1) Přečtěte si společně biblický oddíl z evangelia až k 18. verši. Všimněte si, co je tam za postavy, můžete je vypsat.

2) Pusťte dětem video s biblickým příběhem (viz *Odkazy*) bez zvuku a nechte je, ať ho zkusí namluvit. Ideální by bylo, aby byl dostatek času na to, abyste video jednou sledovali celé i se zvukem a teprve pak se pokusili ho dabovat. Pokud je času málo, je vhodné vybrat jen část.

Druhou variantou je, že nepoužijeme video, ale vyzveme děti, aby scénku zahrály sami.

Pokud je skupinka spíše introvertní, je možné zadat každému nějakou roli a nechat ho popsat (či vyprávět nebo nakreslit), jak se příběh udál jeho očima: co viděl, cítil, zažil, koho potkal… Nechte postavy, aby na sebe reagovaly: „Co ty si myslíš o Ježíši, co bys mu řekl? Co si myslíš o rybníku? O Jeruzalémě.“

3) Zeptejte se, zda jsou v příběhu nějaké situace nebo typy osob, které děti znají z vlastního života. (Protiva, lhostejný, nemocný, osamělost, závist, bezmoc, radost, nemoc…)

4) Společně přemýšlejte, kdo je dnes v podobné situaci jako chromý člověk. Kde ho potkáváme? Co potřebuje? Jak mu kdo pomáhá? Můžete připravit několik nemocí, jmenovat je a zjistit, co o nich děti vědí, a zbavit je některých předsudků: paraplegie (ochrnutí dolní části těla), schizofrenie, dětská obrna, Downův syndrom, deprese…

5) Jak do toho vstupuje Kristus? Nechte děti, aby domyslely a formulovaly konkrétní situace, v nichž zažíváme a poznáváme, že Kristova moc staví na nohy. (povzbuzení přátel; bohoslužby; četba Písma a modlitba; uzdravení i skrze léky a dobré Boží dary; odpuštění, charita…). Můžete jim pomoci tím, že připravíte několik obrázků jako nápovědu. Jak se naše starost o takové lidi a situace projevuje ve sboru/církvi?

Aktivita: Dopředu si napište a nakopírujte několik povzbudivých biblických veršů. (Užitečný je např. seznam antifon v Evangelickém zpěvníku str. 838). Nechte děti, ať si vybírají, vystřihují je a lepí na barevné kartičky (nebo na dřevěné kolíčky apod.). Vezměte je do shromáždění nebo na „kafe po kostele“ a vyzvěte lidi, ať si vezmou a donesou někomu, o kom vědí, že je nemocný, nemohl přijít, nebo že by ho to zkrátka potěšilo.

Pomůcky: Bible, papíry, tužky, příp. zařízení, na kterém lze přehrát video.

Liturgie

Písně

Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému (EZ 103); *Nuž Bohu děkujme* (EZ 177); *Všichni, kdo skládají* (BTS 10); *Kristus je má síla* (BTS 93); *Odpusť* (BTS 43); *Přímluvný chvalozpěv* (BTS 44); *Přímluva* (SV 21); *Nezná tu nikdo soužení mé* (SV 217); *Apoštolská* (SV 256); *Pane, slyš náš hlas* (SV 248)

Biblický text k zapamatování

A Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. (1. Petrova 5,10)

Rituál

Na plakátu společně hledejte obrázek, který symbolizuje dnešní vyprávění.

Zapalte svíčku jako znamení světla, chyťte se kolem dokola za ruce a opakujte či zpívejte refrén „Ty jsi hoden žehnání a chvály, tvoji moc a sílu slavíme. Před tebou se Pane Kriste, Králů králi, dobrovolně skláníme.“ (SV 215, EZ 632)

Na začátku setkání můžete recitovat úvod Janova Prologu (J 1,1): Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh.

Okénko do bohoslužeb

Ukažte dětem plavky (nebo šnorchl, nafukovací kruh… něco, co souvisí s plaváním). Víte, kam se dneska vypravíme? Vzali jste si plavky? Ne? No to je škoda, protože dnes se při svých bohoslužbách společně vypravíte k rybníku!

Chodíte rádi k vodě? Co tam děláte nejradši? Je to skvělé, když se člověk může rozeběhnout a skočit do vody, plavat, potápět se, anebo se jen tak pohupovat na vlnách…

Co k tomu potřebuje? Vodu, plavky, zdravé tělo, kamarády…

U jednoho jeruzalémského rybníka byla pořádná tlačenice. Tam bylo lidí, kteří se chtěli vykoupat! Ale bylo to trochu zvláštní místo a o tom, jak to tam chodilo s tím koupáním, zdravím a kamarády a taky s Ježíšem, o tom se dozvíte v nedělní škole.

Modlitba

Pane náš dobrý Bože, tobě se neztratíme. Ty nás máš rád jako nejlepší přítel. Když prosíme, slyšíš. Když si nevíme rady, jsi blízko a napovídáš nám. Tvoje Slovo nás učí, napomíná a taky potěšuje — tak nám pomoz, ať ho vždycky dobře slyšíme.

Prosíme tě za nemocné tělem nebo duší a za ty, kdo jsou sami.

Ať se jedni druhým neztratíme, ať je slyšíme a umíme si být přáteli a pomocníky. Amen.

Kam dále

Zdařile ilustrované video (youtube, v angličtině, cca 6 min.)

Obrázek k vymalování nebo rozhovoru (servicioskoinonia.org)

Návod na tvoření „tkaného lehátka“ z papíru (anglicky, growingkidsingrace.blogs...

Odkaz na píseň

Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému

Nuž Bohu děkujme ústy i srdci svými

Kristus je má síla (BTS93)

Odpusť (BTS43)

Přímluvný zpěv (BTS44)

Buď vůle tvá, buď vůle tvoje všude tam

Nezná tu nikdo soužení mé, to zná snad jenom Ježíš

Apoštolská (Pohled',jak můj život) (SV256)

Pane, slyš náš hlas, chcem tě chválit zas

Cílová skupina

Předškolní

Mladší školní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami IV (s apoštoly, s Janem a celou církví)

Biblický odkaz (kat)

Jan 5,1–9

Jan 5,10–18